

Sociologický ústav Akademie věd České republiky
Tým pro výzkum stratifikace a společenských nerovností
Jilská 1, 110 00 Praha 1
telefon 235 89 84-87/ linka 202, 251

Rodina 1993

dotazník pro maturanty

Vážený přítelé,

poprvé jsme se na Vás obrátili, když jste chodili do osmé třídy. Tehdy jste ve škole vyplňovali rozsáhlý dotazník a psychologický test. Potom naši tazatelé navštívili Vaši rodinu a vyzpovídali Vaše rodiče. V loňském roce jsme se znovu obrátili na Vaše rodiče, abychom zjistili, co všechno se u Vás změnilo v souvislosti s transformací celé společnosti. Nyní se obracíme znovu na Vás. Podle toho, co jste nám zatím o sobě řekli, byste právě měli ukončit střední školu. Proto nás zajímá, jaké máte představy o své budoucnosti a jaké máte názory na společnost i na obecnější otázky.

I když účast ve výzkumu je dobrovolná, prosíme Vás, abyste nám odpověděli na naše otázky a vyplnili náš dotazník. Vzhledem ke změně společenských poměrů je naše šetření zcela unikátní a má velkou hodnotu nejen pro sociologickou vědeckou obec, ale i pro praktická rozhodnutí přijímaná vládními orgány.

Údaje z dotazníků jsou důvěrného charakteru a budou zpracovávány pouze hromadně na počítačích Sociologického ústavu AV ČR. Pracovníci výzkumného týmu jsou vázáni profesní etikou neposkytnout nikomu individuální jmenovitá data. Pokud budete mít jakékoli pochybnosti o serióznosti tohoto výzkumu, zavolejte na výšce uvedené telefonní číslo.

Kódér

Děrovač

Respondent

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Dotazník vyplňujete tak, že v každé otázce zakroužkujete číslo odpovídající odpovědi. V otázkách, kde nejsou předepsané odpovědi, čitelně vypište Vaši odpověď na předepsané řádky nebo do příslušného okénka. Do dvojitých okének nepište nic.

1. Jakou školu/ učiliště jste letos ukončil(a)?

Střední odborné učiliště	1
Střední odbornou školu	2
Gymnázium	3
Ještě jsem neukončil(a)	4

2. Chcete jít dál studovat na vysokou školu?

Ano, hned	1
ano, ale později	2
Ne, nikdy	3
Nevím	4

3. V případě, že chcete po prázdninách studovat, na jakou (jaké) školy jste podal(a) přihlášku? A na kolik procent je pravděpodobné, že budete na uvedenou školu přijat(a)? (100%=99)

Zde vypište procenta

1. škola:..... %

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

2. škola:..... %

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

3. škola:..... %

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

4. A na kolik procent je pravděpodobné, že budete přijat(a) na nějakou vysokou školu? (100%=99)

Procenta: %

5. Pokud neuspějete u přijímacích zkoušek, máte představu, co budete dělat?

Vypište co nejpodrobněji.

.....
.....

--	--

Následující otázky 6 až 10 jsou pro ty, kteří nepodali přihlášku na vysokou školu:

6. Proč jste nepodal(a) přihlášku na vysokou školu?

Vypište co nejpodrobněji.

.....
.....

--	--

7. Víte už přesně, co budete po maturitě(prázdninách) dělat?

Ano	1
Ne, nevím přesně	2

8. Jestliže ano, co budete dělat?

Vypište co nejpodrobněji.

.....
.....

--	--

9. Pokud už máte pracovní místo nebo jednáte s firmou či organizací, jak jste toto místo sehnal(a), nebo jak jste získal(a) informaci o něm?

Netýká se mě to – místo nemám nebo nepůjdu pracovat	1
Od rodičů, příbuzných	2
Z inzerátu, reklamy	3
Od kamarádů, známých a přátel	4
Dříve jsem tam pracoval(a)	5
Jsem k firmě, závodu nebo organizaci smluvně vázán(a)	6
Sám podnikám	7
Řekli mi o něm ve škole (výchovný poradce)	8
Nabídlí mi ho na pracovním úřadu	9

10. Je zaměstnání, do kterého nastupujete, totožné s tím, které byste chtěl(a) dělat většinu svého života?

Netýká se	1
Rozhodně ano	2
Špiše ano	3
Špiše ne	4
Rozhodně ne	5
Ještě nevím	6

Všechny další otázky jsou opět pro všechny.

11. Máte obavy z toho, že v případě potřeby neseženete místo?

Ano	1
Ne, rodiče mi pomůžou	2
Ne, práci seženu, ať už budu dělat cokoliv	3
Ne, vůbec se nebojím toho, že bych nenašel (nenašla) práci ve svém oboru	4
Nepřemýšlím o tom, je mi to jedno	5

12. Proč si myslíte, že byste nesehnal(a) místo?

V mém oboru je obecně málo míst	1
V místě mého bydliště je málo pracovních příležitostí	2
Nikdo nebude mít zájem o čerstvého absolventa	3
Není snadné zjistit, kde je volné místo	4

13. Jaký nástupní plat při Vaší kvalifikaci a dosaženém vzdělání byste považoval(a) za minimální?

--	--	--	--	--

14. Jaká je situace Vašich nejbližších kamarádů ze školy?

- Většinou chtějí jít studovat na vysokou školu 1
Většinou už mají zajištěnou práci 2
Většinou si teprve hledají místo 3
Většinou ještě nevědí, co budou dělat 4

A teď se Vás zeptáme na školu

15. Jak jste uspěl (a) u maturity?

Pokyn: Na vytečkovaný řádek vypište název předmětu a do prvního okénka známku!

	známka	kód
1. předmět.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>
2. předmět.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>
3. předmět.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4. předmět.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>
5. předmět.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>

16. Jakou známku jste měl(a) z matematiky a z češtiny na posledním vysvědčení?

Matematika	Čeština
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5

17. Jaký jste měl(a) průměrný prospěch na posledním vysvědčení?

- 1,0 – 1,5 1
1,6 – 2,0 2
2,1 – 3,0 3
3,1 a horší 4

18. K jaké skupině žáků byste se sám(a) zařadil(a)?

- Spíše k těm lepším 1
Asi tak k průměru 2
Spíše k těm horším 3

19. A kam byste zařadil(a) Vaši školu?

Spíše k těm lepším	1
Asi tak k průměru	2
Spíše k těm horším	3

20. Vzpomeňte si na dobu, kdy jste do této školy začínal(a) chodit. Pokuste se srovnat letošní rok s tím prvním a posuďte, jak se za těch pár let věci změnily.

Pokyn: *Zakroužkujte v každém řádku jednu z následujících odpovědí!*

Rozhodně se to zhoršilo	1
Spíše se to zhoršilo	2
Ani nezlepšilo, ani nezhoršilo	3
Spíše se to zlepšilo	4
Rozhodně se to zlepšilo	5

a. Stav budovy a učeben	1	2	3	4	5
b. Pomůcky a zařízení pro výuku	1	2	3	4	5
c. Výuka základních předmětů (matematika, čeština, atd.)	1	2	3	4	5
d. Výuka praktických (odborných) předmětů	1	2	3	4	5
e. Zájem učitelů o studenty (žáky)	1	2	3	4	5
f. Celková pověst školy	1	2	3	4	5

21. Jak se díváte na vzdělání, které Vám tato škola poskytla? Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky?

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4

a) Znalosti, které mi škola dala, budou pro moji profesi užitečné a prospěšné.

1	2	3	4
---	---	---	---

b) Škola mi dala celkový kulturní rozhled. Dala mi znalosti, které sice nebudu ve své práci přímo potřebovat, ale které se mi v životě budou hodit.

1	2	3	4
---	---	---	---

- c) Lidé mě budou hodnotit podle toho, co budu umět, a ne podle toho, jakou školu jsem absolvoval(a), jaké mám vysvědčení.

1	2	3	4
---	---	---	---

- d) Vzdělání, kterého jsem dosáhl(a), pokud vše půjde dobře, pro mě bude prakticky zbytečné.

1	2	3	4
---	---	---	---

22. Které ze světových jazyků umíte a jak? U každého z dále uvedených jazyků zakroužkujte číslo příslušné odpovědi.

Vůbec ne	1
Trochu rozumím	2
Čtu, ale nedomluví se	3
Rozumím, domluví se s určitými problémy	4
Bez problémů, plynně	5

a. Němčina	1	2	3	4	5
b. Angličtina	1	2	3	4	5
c. Francouzština	1	2	3	4	5
d. Ruština	1	2	3	4	5
e. Jiný jazyk	1	2	3	4	5

23. Představte si, že by se věci vrátily o pár let zpět a Vy byste dnes končil(a) osmou třídu a uvažoval(a) co dál. Co byste zvolil(a)?

Pracovní poměr	1
Vlastní podnikání	2
Odborné učiliště bez maturity	3
Odborné učiliště s maturitou	4
Střední odbornou školu s maturitou	5
Gymnázium	6
Něco jiného – vypište:	7

.....

24. A kdyby Vám někdo radil jít do školy, kterou teď končíte, a Vy byste už měl(a) tu zkušenost, kterou teď máte, přihlásil(a) byste se na tuto školu?

Rozhodně ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Rozhodně ne	4

25. Povzbuzovali Vás Vaši rodiče ke studiu na vysoké škole?

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4
Myslím, že jim je to jedno	5

26. Povzbuzovali Vás Vaši učitelé ve škole ke studiu na vysoké škole?

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4
Myslím, že jim je to jedno	5

27. Co podle Vás znamená, když se řekne „úspěšný člověk“?

Pokyn: Zakroužkujte v každém řádku jednu z následujících odpovědí!

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4

1. Slavný	1	2	3	4
2. Vzdělaný	1	2	3	4
3. Bohatý	1	2	3	4
4. Schopný	1	2	3	4
5. Pracovitý	1	2	3	4
6. Přizpůsobivý	1	2	3	4
7. Oblíbený	1	2	3	4

28. Pokuste se z vlastností uvedených v předchozí otázce vybrat tři, které nejvíce patří k úspěšnému člověku, a seřadte je podle toho, jak dobře jej vystihují.

Do okének zapište číslce u příslušných charakteristik!

1. místo

2. místo

3. místo

29. A co by měl podle Vás člověk dělat, aby byl úspěšný?

Pokyn: Zakroužkujte v každém řádku jednu z následujících odpovědí!

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4

1. S každým dobře vyjít	1	2	3	4
2. Něco umět lépe než ostatní	1	2	3	4
3. Vědět kde a jak získat dost peněz	1	2	3	4
4. Mít správné kamarády a známé	1	2	3	4
5. Dosáhnout co nejvyššího vzdělání	1	2	3	4
6. Hodně a dobře pracovat	1	2	3	4
7. Zapojit se do politiky	1	2	3	4

30. Opět se pokuste z možností uvedených v předchozí otázce vybrat tři, které podle Vašeho názoru nejvíce přispívají k tomu, aby se člověk stal úspěšným, a seřadte je podle jejich významu.

Do okének zapište číslce u příslušných charakteristik!

1. místo

2. místo

3. místo

31. Je podle Vašeho názoru někdo z vašich rodičů opravdu úspěšný?

Myslím, že ne	1
Myslím, že otec je úspěšný	2
Myslím, že matka je úspěšná	3
Myslím, že oba jsou úspěšní lidé	4
Nevím	5

32. Jak souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími tvrzeními?

Pokyn: Zakroužkujte v každém řádku jednu z následujících odpovědí!

Silně nesouhlasím	1
Souhlasím	2
Nesouhlasím	3
Silně nesouhlasím	4
Nevím	5

a. Mám o sobě dobré mínění	1	2	3	4	5
b. Štěstí je mnohem důležitější než usilovat o úspěch	1	2	3	4	5
c. Nejsem o nic horší než ostatní	1	2	3	4	5
e. Jsem schopný (á) jako většina ostatních	1	2	3	4	5
f. Pokaždé, když se pokusím prosadit se, něco nebo někdo mě zabrzdí	1	2	3	4	5
g. Dělat si nějaké plány činí člověka jen nešťastným, protože plány se málokdy podaří uskutečnit	1	2	3	4	5
h. Lidé, kteří přijmou své životní podmínky, jsou šťastnější než lidé, kteří se pokoušejí věci měnit věci měnit	1	2	3	4	5
i. Vcelku jsem se sebou spokojen (a)	1	2	3	4	5

33. Chtěl(a) byste být v životě úspěšný(á)?

Určitě ano	1
Asi ano	2
Asi ne	3
Nevím	4
Nepřemýšlel (a) jsem o tom	5

34. Nyní se Vás znovu zeptáme v trochu obecnější poloze na příčiny úspěchu. Co je podle Vás dnes u nás důležité pro to, aby byl člověk v životě úspěšný, aby se prosadil?

Pokyn: Zakroužkujte v každém řádku jednu z následujících odpovědí!

Nemá to žádný význam	1
Má to určitý význam	2
Je to dost důležité	3
To je vůbec nejdůležitější	4

a. Pocházet z bohaté rodiny	1	2	3	4
b. Mít vzdělané rodiče	1	2	3	4
c. Mít sám vysoké vzdělání	1	2	3	4
d. Mít snahu vyniknout, prosadit se	1	2	3	4
e. Mít nadání či schopnosti	1	2	3	4
f. Být pracovitý	1	2	3	4
g. Znat správné lidi	1	2	3	4
h. Mít politické konexe	1	2	3	4
i. Jaké je člověk rasy nebo národnosti	1	2	3	4
j. Jakého je člověk náboženského vyznání	1	2	3	4
k. Odkud člověk pochází, kde se narodil	1	2	3	4
l. Zda je mužem nebo ženou	1	2	3	4
m. Politická přesvědčení	1	2	3	4
n. Mít trochu štěstí	1	2	3	4
o. Schopnost se přizpůsobit	1	2	3	4
p. Nebát se riskovat	1	2	3	4

35. Čím byste chtěl(a) být, jaké povolání byste chtěl(a) v životě vykonávat?

Vypište co nejpodrobněji!

.....

.....

--	--	--	--

Sociální rovnost a spravedlnost
--

36. Považujete naši současnou společnost za spravedlivou?

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4

37. Myslíte si, že nerovnosti mezi lidmi jsou nyní u nás velké, nebo malé?

Velmi velké	1
Spíše velké	2
Spíše malé	3
Velmi malé	4

38. A myslíte si, že nerovnosti mezi lidmi se u nás od listopadu 1989 zvětšily, nebo zmenšily?

Rozhodně zvětšily	1
Spíše zvětšily	2
Spíše zmenšily	3
Rozhodně zmenšily	4

39. Pokud jde o blízkou budoucnost (3-5 let), myslíte si, že nerovnosti mezi lidmi se budou u nás zvětšovat, nebo zmenšovat?

Rozhodně zvětšovat	1
Spíše zvětšovat	2
Spíše zmenšovat	3
Rozhodně zmenšovat	4

40. Myslíte si, že změny v naší společnosti přinesly více, nebo méně sociální spravedlnosti?

Určitě více	1
Spíše více	2
Spíše méně	3
Určitě méně	4

41. Pokud jde o blízkou budoucnost (3-5 let), myslíte si, že přinese více nebo méně sociální spravedlnosti?

Určitě více	1
Spíše více	2
Spíše méně	3
Určitě méně	4

V současné době se diskutuje hodně o tom, co je spravedlivé a nespravedlivé, jaká by měla a chtěla být naše společnost. Rádi bychom věděli, jak se na problém spravedlnosti díváte Vy.

Zcela souhlasím	1
Spíše souhlasím	2
Ani souhlas, ani nesouhlas	3
Spíše nesouhlasím	4
Zcela nesouhlasím	5

42. Nejspravedlivější způsob rozdělování majetku a příjmu je dát všem stejně.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

43. Je správné, že někteří lidé mají více peněz a majetku, ale jen v případě, když všichni mají stejné příležitosti.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

44. Lidé mají právo si ponechat to, co si vydělají, i když to znamená, že někteří budou bohatší než jiní.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

45. Lidé, kteří tvrdě pracují, si zaslouží vydělávat více než ti ostatní.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

46. Lidé mají právo předat vlastní majetek svým dětem.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

47. Je velmi důležité, aby lidé dostali, co potřebují, i když to znamená odebírat peníze těm, kteří vydělávají více než potřebují.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

48. To, že někteří lidé mají větší nadání a schopnosti než jiní, je jenom náhoda, takže si nezaslouží vydělávat více peněz.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

49. Až budete vychovávat své vlastní děti, za jak důležité byste považoval(a) následující věci:

Pokyn: Zakroužkujte v každém řádku jednu z následujících odpovědí!

Zcela nedůležité	1
Spíše nedůležité	2
Spíše důležité	3
Velmi důležité	4

01. Aby se uměly dobře chovat	1	2	3	4
02. Aby hodně usilovaly o úspěch a vyniknutí	1	2	3	4
03. Aby byly čestné	1	2	3	4
04. Aby byly upravené a čisté	1	2	3	4
05. Aby si dokázaly vždy udělat správný úsudek	1	2	3	4
06. Aby se uměly ovládat	1	2	3	4
07. Aby se chovaly jako „správní chlapci, („správné dívky,,)	1	2	3	4
08. Aby vycházely dobře s ostatními dětmi	1	2	3	4
09. Aby byly poslušné	1	2	3	4
10. Aby byly zodpovědné	1	2	3	4
11. Aby byly ohleduplné k ostatním	1	2	3	4
12. Aby se zajímaly o to, jak se věci mají a proč	1	2	3	4
13. Aby byly dobrými studenty	1	2	3	4

50. Pokuste se z vlastností uvedených v předchozí otázce vybrat tři, které považujete za nejdůležitější, a seřad'te je podle významu.

Do okének запиšte číslce u příslušných charakteristik!

1. místo

--	--

2. místo

--	--

3. místo

--	--

51. Přečtete si několik následujících tvrzení. Tato tvrzení vyjadřují pocity, které někteří lidé u nás čas od času mají. Řekněte nám, jestli i Vy máte někdy takové pocity.

Pokyn: Zakroužkujte v každém řádku jednu z následujících odpovědí!

Ano, mám někdy ten pocit	1
Ne, nemám takový pocit	2

a. Lidé, kteří vedou tuto zemi, skutečně moc nezajímá, co se se mnou stane	1	2
b. Bohatí se stávají bohatšími a chudší chudšími	1	2
c. Nikdo se ve skutečnosti moc nezajímá, co si myslím	1	2
d. Do věcí, které se dějí okolo mne, nemám možnost zasahovat	1	2
e. Většina lidí, kteří jsou u moci, se snaží získat výhody na úkor lidí, jako jsem já	1	2
f. Lidé, kteří vládou, nemají s ostatními občany kontakt	1	2

52. Teď se podívejte na další tvrzení. Někteří lidé s nimi souhlasí, jiní nesouhlasí. U každého tvrzení řekněte, zda s ním souhlasíte nebo nesouhlasíte

Pokyn: Zakroužkujte v každém řádku jednu z následujících odpovědí!

Souhlasím	1
Nesouhlasím	2

a. Vedle zdraví jsou peníze tím nejdůležitějším v životě	1	2
b. Někdy se nemohu ubránit pochybnostem, zda ještě vůbec má něco nějaký smysl	1	2
c. Ve vydělávání peněz nejsou dobré nebo špatné způsoby, pouze snadné nebo obtížné	1	2
d. Důvěra se nevyplácí, člověk musí být vždy velmi opatrný, jedná-li s lidmi	1	2

53. V politice se často používají pojmy „levice“ a „pravice“.

Když vezmete v úvahu své politické názory, kam byste se na škále levice- pravice zařadil(a)?

Pokyn: Označte křížkem svoji pozici v příslušném políčku škály!

Levice

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

 Právce

54. Která strana nebo hnutí je Vám sympatické?

Vypište:

.....

--	--

55. Věříte v Boha?

Ano	1
Ne	2
Nevím	3

56. Jaké máte převládající osobní pocity z posledních týdnů?

Z následujících odpovědí vyberte pouze jednu, samozřejmě tu, která nejlépe vyjadřuje Vaše pocity.

Vše jde tak, jak má jít	1
Neklid, nesoustředěnost	2
Vyrovnanost	3
Nuda	4
Všechno se daří, úspěch	5
Strach, obavy, nejistota	6
Vztek, zuřivost	7
Štěstí	8
Únava	9
Bezmocnost	10

Děkujeme Vám za Vaši ochotu a snahu odpovědět na všechny otázky. Vyplněný dotazník vložte do přiložené obálky s adresou Sociologického ústavu a co nejdříve, pokud možno hned zítra odešlete. V průběhu října si dovolíme Vás obtěžovat ještě jednou s krátkým dotazníkem, abychom zjistili, do jaké míry se Vám podařilo Vaše plány uskutečnit.

Přejeme Vám úspěch u zkoušek a hezké prožití léta.

Petr Matějů, Milan Tuček

Pokud máte nějaké připomínky k dotazníku jako celku nebo k jednotlivým otázkám, nebo si myslíte, že jsme na něco důležitého zapomněli, napište vše na volný list papíru a vložte do dotazníku. Každý Váš názor je pro nás velmi důležitý.